

νεφροὶ ψυχικῶν λειτουργιῶν ἔδρα καὶ δὴ καὶ τῶν λογισμῶν. Ὁρμᾶται δ' ὁ Σουίδας ταῦτα λέγων ἀπὸ τοῦ Θεοδωρήτου, τοῦ πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας¹.

ZUSAMMENFASSUNG

Verfasser will zeigen, dass Wundts Meinung, nach welcher die Nieren bei den Griechen seit Homers Zeiten die Bedeutung eines Seelenträgers zukomme, aus folgenden Gründen nicht anzunehmen ist: 1) In den homerischen Gedichten werden die Nieren nie als Seelenträger erwähnt. 2) Fielen die Nieren unter den Begriff der φρένες, wie Wundt meinte, so hätten sie auch für sich in seelischer Bedeutung vorkommen müssen, wie das Herz und andere Eingeweide, die manchmal auch von dem Begriff der φρένες umfasst werden. 3) Wären die Nieren bei Homer ein Sitz seelischer Tätigkeit, so hätte diese Bedeutung nicht seit Homers Zeiten verdunkelt werden oder verschwinden können. 4) Bei den Hebräern erscheinen die Nieren im ganzen Alten Testamente als Seelenträger. 5) Das homerische φρένες ἀμφιμέλαιναι geht viel mehr auf das Zwerchfell als auf Nieren und Leber. 6) Die homerischen Opfer und andere Sitten, in denen Wundt eine Bestätigung seiner Meinung zu finden meinte, erweisen nichts für die Nieren als Sitz seelischer Kraft bei den Griechen seit Homers Zeit. 7) Am wenigsten spricht für die Annahme des grossen Philosophen und Psychologen Suidas Stelle «νεφροὶ οἱ λογισμοί», da diese Stelle sich auf die hebräische, nicht auf die griechische Seelenlehre bezieht.

**ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ.—Περὶ μεταβιβαστικῆς διαθέσεως πολλῶν ρημάτων², ὥποι
κ. Γ. Ν. Χατζιδάκη.**

‘Η γλῶσσα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι, δπως ἦδη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Στωϊκῶν παρετηρήθη, ἔκφρασις τοῦ ἐνδιαθέτου λόγου, τῆς διανοίας, ἢτοι τῶν ἐν τῇ ψυχῇ ὑπαρχουσῶν ἔννοιῶν καὶ τῶν σχέσεων αὐτῶν πρὸς ἄλλήλας. Ἄλλ’ οὔτε ὁ ἐνδιαθέτος οὗτος λόγος, δὲ ἐσωτερικὸς διάκοσμος τῶν ψυχῶν τῶν λαῶν εἶναι πανταχοῦ καὶ πάντοτε δὲ αὐτός: θρησκεία, βιοτικαὶ συνήθειαι, παλαιαὶ παραδόσεις κλπ. ἀγουν ἀναγκαίως εἰς διαφόρους παραστάσεις καὶ εἰς διάφορον ἔκφρασιν αὐτῶν, οὔτε διὰ τοῦ προφορι-

¹ Πρεβλ. καὶ Σουίδαν, ἔκδ. Gaisford-Bernhardy II, 971, σχόλιον καὶ Θησαυρόν, ἐν λέξει νεφρός.

² Τὰ ρήματα τῆς διαθέσεως ταῦτης οὔτε παρ’ ἡμῖν οὔτε παρ’ ἄλλοις ἐξητάσθησαν μέχρι τοῦδε πάντα δμοῦ ὡς τάξις ιδίας διαθέσεως. Συνήθως συνεξετάζονται παρ’ ἡμῖν μετὰ τῶν διαμέσων λεγομένων ἀλλ’ εἶναι πρόδηλον, διτι τὸ οἰκοδομοῦμα οἰκίαν, διδάσκομαι τὸν νέον κττ. διαφέρουσι τοῦ ποτίζω τινὰ ὕδωρ, μαίνω τινὰ κλπ. Διὰ τοῦτο ἐξετάζομεν ἐνταῦθα πάντα τὰ ἔκφράζοντα τὴν ἔννοιαν ταῦτην δμοῦ, ὡς ιδιαιτέραν τάξιν.

κοῦ λόγου. ἔκφρασις αὐτῶν εἶναι ἀκριβῆς, ὅπως διδασκόμεθα παραβάλλοντες τὰς γλώσσας τῶν λαῶν πρὸς ἀλλήλας. Οὕτω λ. χ. παρατηροῦμεν ὅτι πολλαὶ γλῶσσαι δὲν δηλοῦσι τὸ γένος τῶν δημοάτων, ἀλλαὶ ὡς ἡ Γαλλικὴ τὰ δύο μόνον, ἀλλαὶ, λ. χ. ἡ Γερμανικὴ, δὲν διαχρίνουσι τὸν παρατατικὸν ἀπὸ τοῦ ἀορίστου, ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ δὲν διαστέλλει τὸν διαρκῆ μέλλοντα ἀπὸ τοῦ ἀκαριαίου, ὅπως ἡ νέα Ἑλληνική, ἀλλ' ὁ αὐτὸς τύπος ἐδήλου καὶ τὸ «θὰ γράψω» καὶ τὸ «θὰ γράψω», οὔτε ἡ ἀρχαία οὔτε ἡ νέα Ἑλληνικὴ διαχρίνουσιν δι' ἰδιαιτέρου τύπου τὸν διαρκῆ ἐνεστῶτα ἀπὸ τοῦ ἀκαριαίου: τὸ ἐργάζομαι δηλοῖ καὶ τὸ καθ' ἔξιν καὶ τὸ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐργάζεσθαι. Ἡ νέα Ἑλληνικὴ δὲν ἔκφράζει δι' ἰδιαιτέρου τύπου, ὅπως ἡ ἀρχαία, τὴν ἐν τόπῳ στάσιν καὶ τὴν εἰς τόπον κίνησιν. κττ. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ ἔννοιαι καὶ σχέσις αὗται ἢ δὲν δηλοῦνται τὸ παράπαν — ὑπονοοῦνται δὲ διπλωσίης ἐκ τῶν συμφράζομένων — ἡ ὑποδηλοῦνται προστιθεμένων στοιχείων τινῶν ὁδηγούντων εἰς τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην ἐκδοχήν, λ. χ. πάντοτε γράφω διὰ τοῦ μολυθρονδύλου ἢ συνήθως γράφω κλπ. ἢ αὐτὴν τὴν στιγμήν, σήμερον κλπ. γράφω κλπ. Παραδειγματικά διδακτικὸν τοῦ φαινομένου τούτου εἶναι τὰ διλγίστα μεταβιβαστικὰ βήματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

‘Ως εἶναι γνωστόν, τὸ βῆμα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς λόγον μὲν τύπων διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, εἰς ἐνεργητικὸν καὶ μέσον (ἢ παθητικόν), εἰς λόγον δὲ σημασιῶν διαιρεῖται εἰς περισσότερα, ἥτοι εἰς ἀμετάβατον, εἰς μεταβατικόν, εἰς ἐναρκτικόν, εἰς ἐπαναληπτικόν, εἰς ἐπιτατικόν καὶ μεταβιβαστικόν κλπ. Ἡ μεταβιβαστικὴ ἔννοια ἐν ἀλλαις μὲν γλώσσαις ἔτυχεν ἰδίου τύπου, λ. χ. ἐν τῇ Ἰνδικῇ διὰ τοῦ ἐπιθήματος -āy -ati, ὥστε παρὰ πᾶν ρῆμα δύναται νὰ προστεθῇ ἡ κατάληξις αὗτη καὶ δηλώσῃ τὴν διάθεσιν ταύτην, λ. χ. tr̄satī = διψᾷ, tar̄say -ati = ποιεῖν διψᾶν, bharati = φέρει, bharay -ati = ποιεῖν φέρειν. Όμοιως ἐν τῇ Τουρκικῇ διὰ τῆς χρήσεως τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως -dir- μὲν κατόπιν συμφώνου, -t- δὲ κατόπιν φωνήντως πᾶν ρῆμα δύναται νὰ τραπῇ εἰς μεταβιβαστικόν: yazmak = γράφειν — yazdirmak = γράφειν διὰ τινος ἀλλου, yapmak = ποιεῖν — yapdirmak = ποιεῖν διὰ τινος, okumak = ἀναγινώσκειν — okoutmak = βάζω τινὰ νὰ ἀναγινώσῃ κλπ.

‘Αλλ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ Λατινικῇ ἡ σχέσις αὗτη δὲν ἔξεφράσθη δι' ἰδίας καταλήξεως, ἐντεῦθεν ἢ ἔμεινεν ὅλως ἀδήλωτος γλωσσικῶς καὶ μόνον ἐκ τῶν συμφράζομένων συνάγεται ὅτι οὐχὶ αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον, ἀλλ' ἀλλος τις κατὰ διαταργὴν ἢ κατὰ παραγγελίαν τοῦ ὑποκείμενου ἔξετέλεσε τὴν πρᾶξιν (ἢ καθ' ἀ διδάσκει δὲν δὲ ἀπ' αὐτοῦ εἰς ἄλλο), ἢ ἐδηλώθη μὲν ποικιλοτρόπως, ἀλλὰ πάντοτε ἀτελῶς ἢ τοιαύτη σχέσις. Οὕτω λ. χ. λέγεται παρ' Ὁμήρῳ ὅτι (δ' Ἀγαμέμνων) νῆα θοήν ἀλαδε προέργυσσεν, παρὰ Θουκυδίδη ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸ ἐλεγεῖσθαι ἔξεκόλαψαν,

παρὰ Ξενοφῶντι διτὶ *Κῦρος* τὸν παράδεισον ἔξεκοψε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσεν κ.ο.χ.. Καὶ ήμεῖς λέγομεν δμοίως ἔκαμα ἢ ἔρραψα φορέματα σ' τοῦ (δεῖνα), θὰ χτίσω σπίτι κλπ. Τοιουτοτρόπως πολλὰ ρήματα λέγονται ἐνεργητικῶς (μεταβατικῶς ἢ ἀμεταβάτως) καὶ μεταβιβαστικῶς, πρβλ. ἀπώλεσε τὸν νίδον αὐτοῦ καὶ Ἐλλήνων ἀρχηγὸς ἐπεὶ στρατὸν ὥλεσε *Μήδων* ἦτοι ἔκαμεν ὥστε νὰ ἀπολεσθῇ, γνωρίζω τι καὶ ἐγνώσεν αὐτοῖς τὰς γραφάς, ζῆσον με (Π. Δ.), ήμεῖς (οἱ νόμοι) σὲ ἐγενήσαμεν (Πλάτ. Κρίτων), οὐ μόνον ἢ μήτηρ ἀλλὰ καὶ ἡ ματία ἀμβλίσκει, καμμύω ἀλλὰ καὶ ἐκάμυνσε τούτοις (*Λεοντίου Νεαπόλεως* 2, 20) (πρβλ. Κόντου, Ποικίλα Φιλολογικὰ σ. 603 καὶ 'Αθηνᾶς Β' 138) κλπ. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἔρμηνεται ψυχολογικῶς εὐκόλως: διὰ ζωηρᾶς φαντασίας ἐπεκτείνει δ λέγων τὴν ἔννοιαν τοῦ ρήματος, ὥστε περιλαμβάνεται ἐν αὐτῇ ὅχι μόνον δ ἐνεργῶν ἢ δ πάσχων, ἀλλὰ καὶ δ γενόμενος αἴτιος τούτων, ὅχι μόνον δ ἀπολλύς, ἀλλὰ καὶ δ αἴτιος τῆς ἀπωλείας. Ἐν τῇ νέᾳ Ἐλληνικῇ τὸ φαινόμενον τοῦτο ἔλαθε μεγάλην ἐπίδοσιν διότι, ὡς γνωστόν, πολλὰ ρήματα λέγονται ἐν αὐτῇ μεταβατικῶς. Οὕτω λ. χ. λέγομεν κάθισε κάτω καὶ κάθισε τὸ παιδί σ' τὸ σκαμνί, ἐγέμισε τὸ σταμνὶ κρασὶ καὶ μ' ἐγέμισε ψεῖρες, ἔσκασα σ' τῇ δουλειᾷ καὶ θὰ σὲ σκάσῃ σ' τῇ δουλειᾷ, ἥσυχασα καὶ ἥσυχασα τὸ παιδί, πέθανε, ἀλλὰ καὶ τὸν πέθανε σ' τὸ ξύλο, πάω σ' τῇ δουλειᾷ μον καὶ ἐγὼ θὰ σὲ πάω σταυρῶς σ' τὸ σπίτι σου, παρέλυσεν δ στρατὸς καὶ ἡ *Κνεύρησις* παρέλυσε τὰς ὑπηρεσίας, ἐπρόμαξα καὶ μ' ἐπρόμαξεν, ἐγύρισα πίσω καὶ τὸν ἐγύρισαν δπίσω, ἀπ' ἐκεὶ ἔξετρούπωσε καὶ τὸν ἔξετρούπωσεν, ἐγήρασα πλεὰ καὶ μ' ἐγήρασαν τὰ βάσανα, αὐτὸς ἔξεκαμεν ἀπ' ἐδῶ καὶ τὸν ἔξεκαμαν, ἐμεγάλωσε τὸ παιδί καὶ ἐγὼ σ' ἐμεγάλωσα, αὐτὸς θυμώνει πολὺ, καὶ τὸν ἔθυμωσες πάλι, ἄναψε καὶ ἐκόρωσε καὶ ἄναψε τὸ λυχνάρι, ἔσβησε καὶ ἐχάθηκε καὶ τὸν ἔσβησε σ' στὰ ἔξοδα, ἐπέρασαν οἱ μεγάλοι πόνοι καὶ ἐγὼ θὰ σὲ περάσω πέρα, ἐγιανε δόξα τῷ Θεῷ καὶ ἐγὼ θὰ σὲ γιάρω. ἐγλύκανεν δ καιρός, καὶ ἐγὼ θὰ τὸν γλυκάνω, διασκεδάζει καθημέραν καὶ μᾶς ἐδιασκέδασε πολύ, ἐχόρτασε καὶ δ Θεὸς θὰ σὲ χορτάσῃ κλπ. Προχθὲς ἀνέγνωσα ἔν τινι ἐφημερίδι «(δεῖνα) πειθαγχεῖ τὸν ἵππον = τὸν ἀναγκάζει νὰ πειθαρχῇ κλπ., πρβλ. καὶ Σ. Μενάρδον ἐν Ἐπετηρίδι Πανεπιστημίου Δ' 89 κ.ἔξ. καὶ I, 75-6.

'Από τινος χρόνου παρατηρεῖται καὶ βιαία τις (ἐπὶ τὸ ἀστειότερον ἵσως γενομένη) χρῆσις τοιούτων ρήματων. Οὕτω λ. χ. προκειμένου περὶ πράξεως, ἥτις συνήθως γίνεται ἔκουσίως, ἐν δεδομένῃ δὲ περιπτώσει γίνεται ἢ ἐγένετο ἀκουσίως, τότε λαμβάνεται δ ἐνεργητικὸς τύπος τοῦ ρήματος μεταβιβαστικῶς, προτασσομένης συνήθως τῆς ἀντωνυμίας τόν, τὴν κλπ. λ. χ. δὲν παρηγήθη, ἀλλὰ τὸν παρηγήσαν = τὸν ἡνάγκασαν νὰ παραιτηθῇ, φιλοτιμοῦμαι ἀλλὰ καὶ τὸν ἐφιλοτίμησεν = τὸν ἔκαμε νὰ φιλοτιμηθῇ. "Αλλοτε ἢ μεταβιβαστικὴ διάθεσις δηλοῦται διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν μέσον, ἰδιαιτέρως δταν ἢ μέση φωνὴ ἐκφράζῃ ἀμετάβατον

σημασίαν. Περὶ τούτων γράφει ὁ Εὐστάθιος, ὅπως ἀνωτέρω εἶπομεν, «Ταῦτα δηλοῦν δύο ἐνεργείας προσώπου ἐνός, τὴν μὲν αὐτοῦ καθ' ἔαυτὸν ἐν φωνῇ παθητικῇ, οἷον δχοῦμαι, πορεύομαι, ἔλπομαι, ψεύδομαι, τὴν δὲ ἀπ' αὐτοῦ εἰς ἄλλο κατὰ φωνὴν ἐνεργητικήν, οἷον δχῶ καὶ πορεύω καὶ ἔλπω καὶ ψεύδω». Οὕτω λέγεται γενόμαι — γεύω, αἰσχύνομαι — αἰσχύνω, ἐστιῶμαι — ἐστιῶ, εὐφραίνομαι — εὐφραίνω, δρκίζομαι — δρκίζω, ἵσταμαι — ἵστημι (καθίσταμαι — καθίστημι κλπ.), μέμιγμαι — μιμηγόσω, δργίζομαι — δργίζω, κήδομαι — κήδω, δαίνυμαι — δαίνυμι, ἀγιῶμαι — ἀγιῶ, ἐντρέπομαι — ἐντρέπω (Κ.Δ.), σήπομαι — σήπω, σφάλλομαι — σφάλλω, μαίνομαι — μάίνω καὶ ἐκμαίνω, πύθω («δστέα πύσει ἄρουρα») καὶ πύθομαι («δστέα πύθεται ὅμερψ»), ἐλεύσομαι καὶ ἐλεύθω, (ἐκ Κρητικῆς ἐπιγραφῆς, πρβλ. καὶ ἔλα-ται = ἔρχεται, ἐλή-λυται, ἐπηλύτης, προσήλυτος κλπ.)¹.

Πολλάκις διὰ τοῦ μεταβιβαστικοῦ δηλοῦται τὸ ἀπωτέρω τοῦ ὑποκειμένου, λ. χ. ἡ δσμή με θάψει (Λουκιαν.) = ἡ δσμή γενήσεται αἰτίᾳ νὰ μὲ θάψουν ὁ δεῖνα γεννητοὺς θεοὺς = ὑποτίθεται, παραδέχεται αὐτοὺς γενητοὺς εἰναι, τάγῳ ἔνπτη τὸν ἀγωγιάτη.

Καὶ ἐν τῇ γένει Ἐλληνικῇ παρατηρεῖται τοιαύτη μεταβιβαστική χρῆσις τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου πολλῶν δημάτων, πρβλ. ἔκενονδράζομαι καὶ ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἔκενονδράσῃ, παντρεύομαι καὶ παντρεύω (τὸν δεῖνα) κλπ. ντύνομαι καὶ ντύνω τὸ παιδί κλπ.

Ἐν ἄλλοις ἡ περὶ ὃν δ λόγος διάθεσις δηλοῦται ἡ ἐνισχύεται διὰ συνθέσεως, πρβλ. ἐλπίζω καὶ ἐπελπίζω καὶ ἐλπιδοποιῶ (παρὰ τὸ ἀρχαῖον ποιητ. ἔλπω), στασιάζω καὶ καταστασιάζω, γαμίσκω καὶ ἐκγαμίσκω, δρμῶ καὶ παρορμᾶ, θαρρύνω καὶ παραθαρρύνω, (καὶ ἐν τῇ N. Ἐλληνικῇ ἐνθαρρύνω), ἐπείγω καὶ κατεπείγω, μαίνω καὶ ἐκμαίνω, βακχεύω καὶ ἐκβακχεύω, δργίζω καὶ ἔξοργίζω, παροργίζω κλπ.

Ἐν ἄλλοις πολλοῖς δηλοῦται διὰ δημάτικῶν τύπων σχηματικομένων δι' ἰδιαιτέρας καταλήξεως παρὰ τὰ πρωτόθετα ἡ καὶ δι' ἰδιαιτέρων δλως δημάτων: ἀγνεύω καὶ ἀγνίζω, ἔπομαι καὶ δπάζω, φέρομαι καὶ φορέω, φέβομαι καὶ φοβέω, σεύω καὶ σοέω, σέβομαι καὶ σοβέω, φοδοῦμαι καὶ φοβερίζω, ἀκούω καὶ ἀκοντίζω, πίνω καὶ ποτίζω καὶ πιπίσκω καὶ πιτύω, ἀριστῶ καὶ ἀριστίζω, δειπνῶ-δειπνίζω, κοιμᾶμαι-κοιμίζω, κάθημαι-καθίζω, («καθίσας τὸν στρατὸν» Θουκυδ. Β'), σωφρονῶ-σωφρονίζω, οἰκῶ-οἰκίζω, πλουτέω-πλουτίζω, γέμω-γεμίζω, βιβάσκω-βιβάζω, διδάσκω-διδύνσκω, ἔσκω, πιφαύσκω, γαμέω-γαμίζω καὶ γαμίσκω, ἀλγῶ-ἀλγύνω, ἥδομαι-

¹ Εἰναι γνωστὸν ὅτι πολλὰ δημάτικα καὶ τὸ πάλαι καὶ ἔπειτα ἐλέγοντο μόνον κατὰ μέσην φωνὴν, ἔπειτα δὲ καὶ κατ' ἐνεργητικήν. Οὕτω παρ' Ὁμέρῳ λέγονται μόνον κατὰ μέσην φωνῆν: ἀγάλλομαι, ἀλεύομαι, ἔρυθαινομαι, θέρομαι, κίδναμαι, λάζομαι, μαίνομαι, μαραίνομαι, νοσφίζομαι, δρμάομαι, δρχέομαι, πέλομαι, πλανῶμαι, πληκτίζομαι, σήπομαι, σκήπτομαι, σμύχομαι, ψεύδομαι. Παράδοξος φαίνεται ἡ χρῆσις ἔκεινη ἐνίων δημάτων, ὃν δ μὲν ἐνεργητικός τύπος λαμβάνεται ἀμεταβάτως ἡ δηλώδης μεταβιβαστική, δὲ μέσος μεταβιβαστικῆς, πρβλ. ζῷ καὶ (ἀρα)βιώσκομαι (οὐ γάρ μ' ἔβιάσσο κούρη θ. 468 καὶ ἀναβιωσκομένων Πλάτ. Κριτ. 48 C καὶ Φαιδ. 59 B., δέδοικα δεδίττομαι, δίω δίεμαι).

ἡδύνω, θαρρῶ-θαρρύνω, σιγῶ-σιγάζω, ἐρημάζω (=ζῶ ἐν ἐρημίᾳ)-ἐρημόω, ἴδιαζω-ἴδιώω, γανάω-γανώ, δυπάω-δυπόω, ὑγιαίνω-ὑγιάζω καὶ ὑγιώ, ἀσθενέω-ἀσθενόω, πολεμέω-πολεμόω, (καὶ οὕτω πάμπολα εἰς -όω, πρβλ. BRUGMANN-THUMB, Griech. Gramm. σ. 358), *ιοσίζω-νοσάζω*, μεθύω-μεθύσκω, εἴκω-εἴσκω καὶ εἰκάζω, κύω-κυῖσκω, δργίζομαι-δργάίνω καὶ δργίζω, πρβλ. καὶ τὰ νεοελληνικὰ *ντρέπομαι-ντροπάζω*, *κλαίω-κλαμώτω* (*Σμύρνη*), ἀνθ' οὐ ἐν τῇ νεοελλ. Κοινῆ: κάμνω τινὰ νὰ κλάψῃ, καὶ τὰ *τσακωνικά*: *περνῶ-περαίχουν* (=διαβιβάζω τινά), *πενάκουν* = ἀποθηγ-σκω-*περαίχουν*=κάμνω τινὰ νὰ ἀποθάνῃ, φονεύω τινά, ψοφοῦ=ψοφῶ -ψοφαίχουν=κάμνω (*ζῷόν τι*) νὰ ψοφήσῃ κλπ. ίδ. Γ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, *Tsaconische Grammatik* σ. 50, σημ. 1.

Αἱ παραγωγικαὶ αὗται καταλήξεις -ίζω καὶ -όω φαίνονται οὕτω χρησιμεύουσαι πολλάκις εἰς σχηματισμὸν τοιούτων μεταβιβαστικῶν ῥημάτων, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς τοιαῦται, δπως λ.χ. ἢ ἐν τῇ Ἱνδικῇ -ay- καὶ ἐν τῇ Τουρκικῇ -dīr-, διότι πλειστάκις ἐκφράζεται δι' αὐτῶν ἔννοια κατὰ πολὺ εὐρυτέρα καὶ ποικιλωτέρα, πρβλ. *χαιρετίζω=φημί* τινι *χαίρειν*, ἀλλὰ πολυτιμητίζω=φημί τινα *εἰγαί* πολυτίμητον, *ἀπικίζω=φρονῶ* τὰ τῶν Ἀττικῶν, μιμοῦμαι τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον, τοὺς τρόπους, βαρθαρίζω, σολοκίζω, *νομίζω*, *σκορπίζω* κλπ. Ὁμοίως λέγεται μὲν γανόω, δυπόω κλπ. ἀλλὰ καὶ μισθῶ, ἀρόω κλπ.

Καὶ πάλιν ἐν ἄλλοις ἢ μεταβιβαστικὴ σχέσις δηλοῦται διὰ περιφράσεως, πρβλ. τοὺς χρηστοὺς πλοντῆσαι ποιήσω (*Ἀριστοφ. Πλοῦστ...*), ποιεῦν τινα αἰσχύνεσθαι ἢτις μ' ἐπῆρε γῆμαι τὴν σὴν μητέρα (*Ἀριστοφ. Νεφέλαις...*), ἔριδις ξυνέγκε μάχεσθαι, οἶνος δρχήσασθαι ἀκῆκεν (*Ομήρ.*), *κλαίειν* κελεύω, ὁ μὲν ἐβούλευσεν, ὁ δ' ἐξετέλεσε τὸν φόρον κλπ. καὶ νεοελληνικά: *ἔβαλε* τὰ τὸν δείχουν (πρβλ. δημ. ἀσμα σὰν δέ με θέλῃς τὰ περνῶ, βάλε τὰ με σκοτώσουν, βάλε τὰ φείδια τὰ με φάν καὶ τὰ με θανατώσουν), ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ ἀπαρώβαλέ τους τὰ τονε σκοτώσουν (πρβλ. καὶ *Θεοφάνους Χρονογραφ.* 489, 23 καθηποβάλλοντες τοῖς πονηροῖς τῶν οἰκετῶν διαβάλλειν τοὺς δεσπότας), θά σε κάνω γὼ τὰ πάς, θέλεις δὲ θέλεις κλπ.

Ἐν ἄλλοις ἢ τοιαύτῃ διάθεσις δηλοῦται διὰ ῥήματος σημασίας τοιαύτης, ἢτις φαίνεται συμπληροῦσα τὸ ἄλλο ῥῆμα, ἐκφράζουσα τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὑπ' αὐτοῦ δηλουμένου, κτείνειν-ἀποθηγῆσκειν, βάλλειν-πίπτειν, διδάσκειν-μανθάνειν, ἄγω-ῆημι, ἔρχομαι, διέρχομαι, ἔξέρχομαι κλπ., δύνημι, ἔξήημι, διεξήημι (οἱ Θηραῖοι διεξέντες τὸν στρατὸν = ἐπιτρέψαντες διεξένται).

Ἐννοεῖται δτι ἡ περιφρασις αὕτη εἶναι πολλάκις ἀναγκαῖα. Οὕτω λ.χ. ὁ *Ομηρος* λέγει μὲν δτι ὁ *Ἀγαμέμνων* προέρνουσε τῆα θοὴν ἄλαδε, ἐς δ' ἐκατόμβην βῆσε θεῷ κλπ., διότι εὐκόλως ἐννοεῖται δτι οὐχὶ ἰδίαις χερσὶν ἔδρασε ταῦτα, ἀλλ' ἀπλῶς κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ ἐγένοντο· ἀλλ' αὐτὸς ὁ *Ομηρος* προκειμένου περὶ τῆς ἔριδος

τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν Ἀχιλλέα λέγει «τίς τὸν σφωεθεῖσαν ἔριδον ἔντεκτον μάχεσθαι; Λητοῦς καὶ Λιὸς νέός», Ἐνταῦθα δὲν ἥδυνατο νὰ μεταχειρισθῇ ἀλλην ἔκφρασιν λ. χ. τὸ ἐμαχέσατο ἀπλῶς· διότι ἥθελε ν' ἀναφέρη τὴν αἰτίαν τῆς ἔριδος εἰς ἄλλον, εἰς θεόν, οὐχὶ δὲ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα.

Σημειωτέον δὲ πρῶτον ὅτι ἡ μεταβιβαστικὴ αὕτη ἐνέργεια δὲν εἶναι πάντοτε ὁμοία, ἀλλὰ ποικίλη. Οὕτω λ. χ. ἀλλοτε μὲν δηλοῦται, ὅτι τὸ ὑποκείμενον τοῦ ρήματος, εἰς ὃ μετεθειβάσθη ἡ σημασία τοῦ ἄλλου, θέλει ἐνεργήσει ὁμοίως πρὸς τοῦτο, λ. χ. πίνω-ποτίζω (=ποιῶ, δίδωμι τινι, ἵνα πίῃ), τρώω-ταγίζω, μαίνομαι-μαίνω (=ποιῶ, γίνομαι αἴτιος τοῦ μάνεσθαι τινα), γεύομαι-γεύω (=ποιῶ, γίνομαι αἴτιος τοῦ γεύεσθαι ἄλλον), μεθύω-μεθύσκω (=ποιῶ ἄλλον μεθύειν) κλπ., memini-moneo κλπ., σωφρονίζω=ποιῶ τινα σώφρονα, ἥτοι ποιῶ, ἵνα τις εἶναι ὅμοιος τῷ ὑπὸ τοῦ σωφρονεῖν δηλουμένῳ κλπ., ἀλλὰ χαιρετίζω σημαίνει ἀπλῶς: φημί, προσαγορεύω, εὔχομαι χαίρειν κλπ. Ἐν δὲ τοῖς ζεύγεσι απείνειν-ἀποθνήσκειν, βάλλειν-πίπτειν, διδάσκειν-μαθάρειν, διεξίημι-διεξέοχομαι κλπ., διὰ τοῦ δευτέρου δηλοῦται ὅχι τὸ ἐνεργῆσαι ἡ ὅμοιον εἶναι πρὸς τὸ ὑποκείμενον τοῦ πρώτου, ἀλλ' ἀπλῶς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ, ἀποθαρεῖν, μαθεῖν, διεξέλθεῖν.

Σημειωτέον δὲ πρὸς τούτοις ὅτι τοιαύτην μεταβιβαστικὴν δύναμιν βλέπομεν καὶ ἐν δύναμασιν, πρᾶτον λαθικηδέα (μαζὸν) X, 83, ἥτοι τὸ λανθάνειν ποιοῦντα τὰς διδύνας, τὸν λήθην ἐμποιοῦντα τοῖς παισὶ τῶν κακῶν ἀπάντων ἐπίληθον φάρμακον κακῶν ἀπάντων (δ, 221)=ἐπιληστικόν, ἐπιλανθάνεσθαι ποιοῦν ἡμᾶς, τηπενθὲς φάρμακον (δ, 221), δ σημαίνει οὐ μόνον τὸ ἐστερημένον πένθους, ἀλλὰ καὶ τὸ στερίσκον πένθους: στονόεντες, διστοί, βέλεα στονόεντα =οὐχὶ τὰ στόνον ἔχοντα, ἀλλὰ τὰ παρέχοντα ἄλλοις στόνον.

ΦΥΣΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ.—Ἐρευναὶ ἐπὶ τῶν ἀερίων, ὑπὸ κ. *Κωνστ. Ζέγγελη*.

ANAKOINΩΣΙΣ Α'.

Σκοπὸς τῆς ἐρεύνης ἡμῶν ὑπῆρξεν ἡ ἀναζήτησις τῶν παραγόντων ἐκείνων, ἐξῶν ἐξαρτᾶται ἡ ἐξαερωτικὴ οὕτως εἰπεῖν ἴκανότης τῶν διαφόρων μορφῶν τῆς ὅλης, τούτεστι ποῖαι ἰδιότητες αὐτῆς προδικάζουν εἰς τὰ διάφορα ἀπλὰ ἢ σύνθετα σώματα τὴν ἀέριον μορφήν. Εἰς τὴν ἐρευναν ταύτην ὁδηγοῦν ἀφ' ἐνδοῦ μὲν αἱ κανονικότητες, αἴτινες παρατηροῦνται ὡς πρὸς τοὺς ὅγκους ἰδίᾳ τῶν συνερχομένων εἰς ἔνωσιν ἀερίων καὶ ἀφ' ἐτέρου αἱ διάφοροι σταθεραὶ αὐτῶν ἐν σχέσει πρός τε τὴν κινητικὴν θεωρίαν τῶν ἀερίων καὶ τὴν κατὰ τὰς νεωτέρας θεωρίας ἐσωτερικὴν σύστασιν τῶν ἀτόμων καὶ τῶν μορίων.

* Η πρώτη αὕτη ἀνακοίνωσις περιορίζεται εἰς τὴν ἐρευναν τοῦ πρώτου ζητήματος.